

Ukininkas

Prekė su prisijuntimu:

Prusose 75 k.
Lietuvoje-Maskotijoje 2 r. 50 k.
Anglijoje 3 šil - Amerikoje 75 c.

Tautiškas žmonių laikraštis.

Išeina kas mėnesis vieną kartą.

Adresas:

Frl. M. Saunus, Rokaiten,
per Neukirch, Ostpreussen.

Vardan tautos labo, tiesos ir laisvės!

Turinys.

Apie slapta vaikų mokymą. *Kalnovertis*. Aržuolas ir kiaušė. *Liepuks*. Naujas valdžios išmislas. *Sp-na*. Kaip Prancūzai už laisvę kariavo (Tęsimas). **IS Lietuvos.** „Tėv. Sarg.“ — kunigų sargas. Atsakymai.

Apie slapta vaikų mokymą.

Jau buvo minėta *Ukininke* ir *Varpe*, kad Maskolių valdžia nuo rudens 1900 m. išplatino įstatymus apie uždraudimą slapto vaikų mokymo ant visos Lietuvos ir Lenkijos. Tie įstatymai Kauno, Vilniaus ir Gardino gubernijoms jau nuo 3 d. karvelio mėnesio 1892 m. grąsina, dabar-gi mūsų „maloningiausias“ cėsuorius teikėsi ir ant Lenkijos su Suvalkų gubernijos Lietuviams juos užkrauti.

Taigi gal bus akyva mūsų skaitytojams truputį plačiau apie tą valdžios malonę pasižinti. Štai svarbiausi jų punktai:

1. Pagal įstatymus 3 d. karvelio m. 1892 m. šios asabos yra nubaudžiamos:

- Asabos, įtaisančios mokyklas arba kokius-nors kursus neapturėjusios tam tikro valdžios daleidimo.
- Asabos, mokinančios vaikus arba suaugusius žmones, teipos-gi abelnai užsiimančios išguldymu kokių-nors dalykų be tam tikrų liudijimų nuo mokslo valdžios nors tasai mokymas ne turėtų mokyklos pavidalo.
- Asabos, kurios kuom - nors padėjo įtaisyti slapta mokymą žmonių (vaikų), ar tai duodamos butą, mokyklai įtaisas, mokslinius įrankius ar kokius-kitokius daiktus; arba mokėdamos pinigų už mokymą, arba pagelbėdamos mokinti arba valdyti slapta mokyklą.

2. Tėvai, arba globėjai užstoiantieji tėvus, teipos-gi gyvenantieji viename gyvenime su jais ištikimi šeimos sėnariai gali užsiimti pradinio pamokiniu arba korepeticijomis nepilnamečių sėnarių šeimynas.

6. Visokios valdžios miestų, gminų, kaimų, policija ir kitoki administracijos organai, ant kurių uždėta pareiga daboti tvarką ir gerovę visuomenės, turi kiek galėdamos rūpintis atrasti slapta mokymą.

7. Policijos valdžios apturėjusios žinią apie slapta mokymą turi ant tų pėdų surasti tai ir surašyti smulkų tyrinėjimo protokolą, kur turi but įrašyta: vieta, vardas ir pravardė valdytojaus buto, vardas ir pravardė su kitomis aplinkybėmis mokinančios asabos, ką mokino, kas mokinosi (vardai ir pravardės), kur jie gyvena; (teipos-gi reikia įrašyti pasiteisinimus kaltininkų).

8. Visi atrasti įrankiai mokymui — knygos, susiuvos ir kiti dalykai turi but atimti, užpečėtyti ir nusiųsti mokslo valdžiai.

9. Atrastas slaptas mokymas tuojaus esti pertraukiamas policijos. Jeigu policija abejoja, ar tikrai atrastas mokymas yra uždraustas, tai mokymą pertraukia tik tuo laiku ir kreipiasi prie mokslo direkcijos, kuriai priguli išaiškinimas.

11. Viršininkai direkcijų ištyrę dalyką drange su savo nuomone perduoda Globėjui mokslo apielinkės

12. Globėjas mokslo apielinkės peržiūrėjęs viską perduoda dalyką General-Gubernatoriui paaiškinęs nuo savęs, kokia kaltinybė kiekvienos asabos ir kokia bausmė galėtu but uždėta.

13. General - Gubernatorius uždeda bausmes ir duoda paliepimą išpildyti uždėtas bausmes.

14. Pinigai iš to surinkti eina į Varšavos gubernijos kasą ant rankų globėjaus mokslo apielinkės.

Augščiausia kora už slapta mokymą pasikirta 300 rub. arba areštas iki 3 mėn.

Iš surinktų pinigų darosi fondus šelpti mokytiniams augštesnių klasių gimnazijų ir seminarijų pagal valią globėjus mokslo apie- linkės.

Vienas anglas ilgokai pabuvo Maskolijoje ir apsipažinęs su jos įstatymais dyvijosi, kokių būdu gali būti gyvi ir pusėtinai linksmi dagi jos gyventojai, nes jeigu nors maža dalis tų įstatymų, pildytųsi, tai retas Rosijos valstietis tėsėtų. Tam žingėdžiam anglui tą sekretą išaiškino vienas gubernatorius, kad Rosijoje, girdi, įstatymai rašomi ne tam, idant juos pildytų, bet idant valdininkai visados galėtų engti gy- ventojus — kas su valdininkais geru, tam joki įstatymai ne bausis pagal priežodį: „*čto mnie zakonų — mnie sudži zakonų*“, t. y. ką man įstatymai — man sudžios pažįstami.

Teip turbūt bus ir čionai. Kas mokės ir galės papirkt žemskius ir kitokius velniukus, tas galės drąsiai vaikus mokinti ir jam jokios bėdos nebus. O kas bus piktas su tokiais vyresniaisiais, tai tam kartais gali riestai prisieiti, jeigu norės pa- mokinti savo vaikus be maskoliško raugalo.

Žydai kadaisiai irgi buvo smarkiai persekio- jami už mokinimą saviškai vaikų. Kągi jie darydavo tuomet? Ant stalų vaikai turėdavo knygas, o po stalų kortas. Jeigu užeidavo koksai valdžios šnipukas, tuomet akies mirksnyje knygos budavo paslėptos, o ant stalo rasdavosi tik kortos, kuriomis vaikai bovydavosi. Ir po šiai dienai žydai tula laiką per metus atminimui tų persekiojimų kortomis lošia.

Kalnvertis.

Arzuolas ir Kiaulė.

Per brangią Lietuvos šalį,
Srauni upė tekėjo,
Kas norėjo per ją pereit,
Tam laivelio reikėjo.
Vanduo vėjo siubtojamas,
Smarkiai į krantus trankos,
Toliaus matyt ankšti kalnai
Žemiaus žaliuoja lankos.
Ten ant kalno stovi Arzuols
Augštas, dailus pamatyt,
Didesniai vėjui užėjus,
Ima giliukus kratyt.
Stai bežiurint atsikuko
Žia Kiaulė kriukdama,
Rinkt giliukų sau į pilva,
Snokių žeme knisdama....
Arzuols sau runiai stovėdams
Pasijuto, kad žemai
Eda knisa ir gudina,
Jam gyvastį amžinai.
Tarė: „kas per sutvėrimas,
Kad taip mažai supranti,
Mano šaknis gudini,
Mano giliukus kremti;
Aš žemėje stovėdams
Turiu gyvastį iš jos,
Bet kaip tu, tai neregėjan
Ant svieto tokios kvailos,

Jau giliukus, mano turta,
Matan visus baigti ryt,
Kam da savo geradėjui
Nori galą padaryt:
Užkils saulė papus vėjas
Mano šaknis išdžiovys,
Nebersiu daugiau giliukų
Šakos bei lapai suvys“.
Tai išgirdus žia Kiaulė
Nepaliovė žemę knist,
Sakydama: „ir be tavęs
Šėdien aš turu kuo mist,
Kas man darbo apie tave,
Jei nori, gali nudžiūt,
Kad tik man prėsti giliukų
Visad iki valei but“.
Čia suėdus eisiu kitur
Jieškot giliukų ir knist,
Man tiek rupi bile šėdien,
Nestipmu, turu kuo mist“.
Ant svieto vargdienį žmogų
Galim arzuolu vadyt,
Kuriam su mokslo spinduliu
Reiktų akis prabadyt, [žuols
Vargdieniai, kaip tasai Ar-
Traukia naudą iš giliai,
Viršininkai su vargdeniais
Apseina kaip gyvuliai:

Jie atėmė nuo vargdenio
Turi ką valgyt ir gert,
Da išplėšė tiesiog neša
Teip kaip į balą subert,
Išdykumuose paskendę
Godžiai turtas naikina,
Tamsunėli-vargdienėli
Pasijungę vargina,
Iš vargdenio jie gyvena,
Turi duonos ir mėsos,

Turi visokių linksmybių,
Tik vargdenis be tiesos. —
Jiems tiek rupi, kaip tai
ToArzuologavybė: Kiaulei,
Pas juos valė ir išmintis,
Piniguose teisybė.
Oi brolyčiai, vargdenėliai
Miegus šalin varykim,
Kaip galime, krutėkime,
Savo buvį taisykim. —
Liepuks.

Naujas valdžios išmislas.

Mes patys apie save tiek nesirupiname, kiek musų malonin,goji valdžia. Ji patėmijo, kad Lietuvoje labai maž mokyklų ir pertai žmonės tamsus, priešingi visam kam, kas dėl jų gero yra daroma. Kiek jau metų, kaip gaujos gudų mokytojų užpludo į Lietuvą, kiek tai jau jie prarijo kruvinai uždirbtų Lietuvių skatikų, kiek tai jie jau išpėsė plaukų iš Lietuvos vaikelų galvų, kiek jiems linijoms priplakė delnus, o kaip kvaili tie Lietuviai, teip kvaili, nemoka skaityti lietuviškų raštų ruskomis litaroms rašytų, ir gana, o kas metis vis daugiau sau gabena iš Prūsų savo lietuviškomis litaroms rašytų knygų. Maskolių valdžia siunta ir nė pati nebežino ką daryt iš to pasiutimo, laužo sau galvą, kaip padaryti, kad Lietuviai išsiža- dėtų savo kalbos ir rašto, o gertų Maskolių valdžios raugą. Kiek jau Lietuviai nužemintai caro prašė, kad leistų jiems knygas spaudint, o ką gavo? Tik tiek, kad kas kartą da labiau persekioja visokius lietuviškus raštus. Ne vienas dar Lietuvis neprasė nė caro nė ministrų, kad duotų mokytojus kacapus, kurie niekintų ir šmeižtų musų kalbą ir mus pačius. O žiurėk, kiek jų prisvo po visą Lietuvą — kur tik ne spausi, — vis i „učitėli“ pataikysi. Už tą savo malonę valdžia liepia pinigus mokėti.

Dar to negana, šimet išsimislyjo dar geriau padaryti — prileisti, net i visus sodžius ir net viensėdžius maskoliškai-cariškai-popiško kvapo. Dabar tai valdžia ketina pasirupinti, kad kiek- viename sodžiuje butu gudas mokytojas*) nors vos tik mokąs pats silabizuoti, tuos mokytojus užtvirtisenti mokyklų direkeija ir alga jiems žmonės patys turės sumesti; jeigu jau kur atsirastų labai kieti žmonės, iš kurių negalima butų išspausti tam tikslui reikalingų skatikų, tai pati mokyklų direkeija mokėsianti tokiems „učitėliams“ algą; juos turės sodžius maitinti ir butą jiems duoti; jeigu ne turėtų tam tikro buto, tai „učitelis“ eisęs per kiemus. Visas kuosvarbiausias darbas tų učitėlių bus žiurėt, kad nė vienas kieme ne but mokinami vaikai lietuviškai (patyręs tuoj žandarus ir policiją ant to kiemo turi užtraukt), teipat vėl turės jis suuostyti, kur kas lietuviškus laikraščius ir

*) Šaltinis? Red.

knogas skaito ir platina. Ir už tą visą jo darbavimos turėsite užmokėti jus patys Lietuviai savo prakaitu ir ašaromis!

Jau rodosi labiau paminti mūsų jausmus po kojų, labiau iš mūsų pasityčioti negalima!

Ar bent dabar Maskolių valdžia ne ignybs į mus kietą kailį ar bent dabar ne pradėsime greičiau busti?

Sp—as.

Kaip Prancuzai už laisvę kariavo.

(Tęsimas.)

III. Dvasiškijs.

Pabaigoje perėjusio šimtmečio Prancuzijoje kunigijai arba kaip paprastai priimta sakyti bažnyčiai prigulėjo penkta dalis visos žemės, iš kurios kunigai turėjo į 100 milijonų frankų*) gryo pelno. Apart to jie surinkdavo da į 23 milijonus frankų, kaipo dešimtinę. Geras gyvenimas buvo tuomet prancuzų kunigijai, kuri tuom laiku pusėtinai skaitlinga buvo. Tuomet Prancuzijoje buvo 2.800 pralotų ir kanau-ninkų; 5.000 klebonų ir 60.000 kamendorių. Apart to klioštoriuose sėdėjo da 60.000 zokoninkų. Šita nišpasakyta kunigų daugybė, kaip voras, apipainiojusi visą šalį, laikė savo nagnose ir plėšė, kaip įmanydama prancuzų tautą. pertai ir buvo nekenčiama gyventojų nemažiaus už valdžią ir bajoriją. Turėdami teip didelius turtus dvasiškiejie buvo laisvi nuo mokėjimo mokesčių. — tik pagal paprotį iš senovės jieje privalė laikuose ypatingų nelaimių užsidėti ant savės mokesčių iš savo valios. Žinoma, kunigija nedėjo daug ant savės, jeigu mokėjo, tai ne daugiau per 16 milijonų fr. Kaip visur ir visados, teip ir tuomet Prancuzijos kunigija buvo veidmainė; aštriai persekiojo visokias, anot jų, bedieviškas nuomones, nors daugumas augštų bažnyčios valdonų elgėsi visiškai priešingai Kristaus ir krikščionystės mokslui. Daugybė vyskupų ir pralotų gyveno ištvirkime ir paleistuvystėje, naudodamiesi pinigais surinktais nuo tautos. Daugelis iš jų nepripažino jokio tikėjimo; atvirai juokėsi iš bažnyčios, popiežiaus ir tikėjimo, iš kvailų žmonių ir jų aklo itikėjimo. Jie su dideliu pamėgimu skaitė raštus to laiko rašėjų, išjuokiančių tikėjimą, dvasiškijs ir bažnyčią. Bet drauge su dideliu įnirtimu persekiojo laisvamanius rašėjus ir jų raštus, kenkiančius kunigijai ir vyriausybei. Jie išpažino tą nuomonę, juog tikėjimas yra puikus daiktas dėl neturtingų, tamsių žmonių, nes siulo jiems už vargą ant šio

svieto gerovę aname gyvenime; dėl apšviesto-gi žmogaus tikėjimas, anot jų yra tai tik paviršutinė forma, o bažnyčia tai draugijinė spēka.

Nuo šitų ištvirkusių ir bedieviškų bažnyčios didžiųjų skyrėsi žemesniejie neturtingiejie kunigai, kadangi šitiems mažai tekdavo iš didelio bažnyčios pelno. Metinis uždarbys to laiko kamendorių išnešė nuo 500 iki 2.000 frankų (nuo 200 iki 800 r. mūsų pinigais), o da iš jų turėjo mokėti po 100 frankų (po 40 r.) kasmetas, kaipo dovaną nuo kunigijos dėl viešpatystės. Šitie dvasiškiejie varguoliai prielankus buvo to laiko laisvamanių idėjoms, o laike revoliucijos daugelis iš jų kovojė eilėse revoliucionistų.

IV. Bajorija.

Prieš revoliuciją prancuzų bajorija buvo gana skaitlinga. Bajorų ir dvasiškių, drauge imant, skaitė į 270.000. Bajorai užėmė visas geresnes vietas viešpatystėje. Net ir geresnes ir pinigingesnes bažnytines vietas karalius paprastai pavesdavo dvasiškiems, iš bajorijos paeinantiems. Viena bajorų dalis sėdėjo kaimuose savo puikuose dideliuose dvaruose ir gyveno darbu baudžiauninkų, kiti tarnavo, kaipo aficierai arba valdininkai, ant galo da viena jų dalis laikėsi ir mito prie karaliaus dvaro. Visi jie buvo laisvi nuo kokių nors mokesčių ir per tai buvo karšti priešininkai visokių naujienų, o revoliucijai pakilus nepasidrovėjo susidėti su svetimtaučiais ir kovoti prieš savo tėvynę, idant, pergalėjus revoliuciją vėl sugražinti senovę.

Bajorijai ir dvasiškijs, drauge imant, prigulėjo du trečdaliai visos Prancuzijos žemės ir užtai jie nemokėjo mažne jokių mokesčių. Miesčionys-gi ir žemdirbiai, kuriems prigulėjo tik vienas trečdalis žemės, turėjo apmokėti netik nišpasakytai didelas mokesčiai dėl viešpatystės, bet da-gi savo darbu išmaitinti abi augštesniasias luomas, nes, nekalbant jau apie kunigus, bajorai laikė sau už gėdą užsiimti kokių nors darbu ir su paniekinimu žiūrėjo ant miesčionių, kurie turėjo pats užsidirbti sau ant užlaikymo. o ne mito, kaip jie iš svetimo darbo; ant ukininko ir darbininko jie žiūrėjo ne kaip ant žmogaus, bet kaip ant dirbamo galvio.

V. Miesčionys.

Prieš revoliuciją miesčionys jau gana skaitlingi buvo Prancuzijos miestuose. Daugelis iš jų buvo turtingi ir apšviesti, per-tai ypačiai aiškiai jautė prispaudimus nuo

*) Frankas tai suviršum 35 kapeikos mūsų pinigais.

karaliaus ir augštesniųjų luomų. Iš jų tarpo paeina pirmutiniai kariautojai prieš karaliaus prispaudimus, kunigijos ir bajorijos nelabystes, kurie žodžiu ir raštu garsino ir rodė viską, ką pikto slapta ar atvirai darė karaliaus ir ir anuodvi luomos. Puiki laisvamanė filiozofija 18 šimtmečio labai buvo prasiplatinusi tarpe pasiturinčių miesčionių. Jie su dideliu pamėgimu skaitė karštus žodžius Ruso, Volterio, Didro ir kitų to laiko mokslinčių. Dėlto tai ir pasipriešinimas karaliui pakilo pirmučiausia tarpe pasiturinčių miesčionių. Prie jų prisidėjo neturtėliai ir, iš pradžių eidami išvien, kovodami drauge už taip visiems geistinę laisvę, padarė revoliuciją. Bet kada, įgijus laisvę, turtingi miesčionys sunaudojo aną tik dėl savo naudos, neturtėliai atsiskyrė nuo jų, ir tokiu būdu trečioji luoma persiskyrė į dvi dali su atskyriais reikalais. Turtingi miesčionys tapo praminti *buržuazija*, kokių vardu ir šiandien vadina turtingus žmones, gyvenančius iš svetimo darbo. Iš neturtelių-gi pasidarė *ketvirtoji luoma*, paprastai vadinama neturtėliais arba iš lotyniško *proletariais*, kurios darbu naudojasi buržuazija. Kova, prasiėjęs tarpe šitūdviejų luomų, tuojaus po sunaikinimui spėkos kunigijos ir bajorijos revoliucijos laikuose, eina kaskart tolyn visame apšviestame sviete ir ant galo turi būti laimėta proletarijų, nes jie kovoja už teisybę. —

Prie neturtelių prieš revoliuciją prigulėjo dalis miesčionių, o ypačiai darbininkai ir kaimiečiai. (Toliaus bus).

Iš Lietuvos.

„Narodnos“ mokyklos. Stakliškis (Trakų pav.) Daugelyje sodžiūos Lietuvos bei Žemaičių yra gudiškos mokyklos vadinamos „*narodnoje učilišče*“. Gudai įkurė jas dėlto, idant platinti tarp Lietuvių „*abrusienija*“, o skelbia ją *učiteliai* - *abrusieliai* įvairiais būdais. Štai učitelis Ivanov užvedė skaitymus (*čtenijas*) apie rusiškų karalių, jų darbus, apie jų karvedžius, apie jų poetus ir raštininkus, apie Maskvą, gyvenimą gudų ir tt., žodžiu apie tai kas gali inskiepyti širdyse Lietuvių gudišką dvasią, meilę Gudijos ir jos gerbimą. Ant tų skaitymų renkasi mokintiniai ir šėip Stakliškėnai, ypatingai jaunimas paklausti, o daugiausia pamatyti paveikslėlius. (t. v. *tumanija* kartiny.)*

*) Rodo tuos paveikslėlius tokiu būdu: vakare užgesina šviesa, kad but kambaryje tamsu, pastato tam tikra prietaisa su padidinančių stikleliu padeda už stiklelio koki norint paveikslėlių, už paveikslėlio pastato šviesa, ir stiklėlis atmuša tokį pat paveikslą tik didesnį ant drobės.

Ant vieno tokio skaitymo prieš Verbą nežinia kas užtepliojo akis, usus, nosį, visa veidą dabarnykščio caro, ką kabojo tame kambaryje, kur atsibuvinėjo skaitymai. Ant rytojaus učitelis pamatęs pakelė didelį trukšmą, tyrinėdams kas tai padarė, surašė visus kas buvo ant skaitymo, pašaukė uriadniką ir ilgai su juom rašė protokolą ant vaikų. Paskui kad vaikai ne sakės, učitelis tarytum koks Dievo pranašas tarė: „*ja užnaju mnie Boch skazėl!*“ Bet veltui jis šaukė ir rėkavo — iksiol nieko nepatyrė, o caro veidą šėip taip numazgojo ir idėjo į stiklą.

Lietuviai nevaikščiokit ant skaitymų kur jums maskoliai pragaištį taiso. *Draugas.*

Valsčiaus mokykla. *Šiauliai.* Pradžioj Kovo mėnesio susirinko valsčių visi išrinktieji ant sueigos. Atraziavęs buvo pradedamųjų mokyklų viršininkas, tarpininkas, Gruzdių daktaras ir dar keletas ponų. Nedyvai, kad daug tokių ponų privažiavo, nes reikalas buvo nemažas. Po naujų metų Lietuvos karaliukas Trocki's (Vilniaus general-gubernatorius), pastebėjęs, juog Lietuvoj nelabai yra išsiplatinusi rusiška kalba, prisakė gubernatoriams, kad pasirupintų padidinti valsčiaus mokyklų skaitlių. Todėl visoki viršininkai lakstė liežuvių iškišę. Buvo ir pas mus. Vyrai nenorėjo nė naujos mokyklos įsteigti, nė tos pačios didinti. Dar-gi tą pačią sumažino: nutarė, kad prašalaičiai, kurių gana daug ateina, mokėtų po 5 rub. nuo vaiko per metus, bet sumažino paskui iki 4 rublių. Vyresnybė pyko labai, nes per tai sumažės mokinių skaitlius, bet nieko nepadarė ir nosį nuleidusi išvažiavo. — Už tai musų vyrai verti pagyrimo.

Popų mokyklos. Jau 13. V. 01 metai, kaip pastatyta *Žagarėje „cerkorno prichodskaja škola.“* Pastatė ją už savo pinigų garsus platintojas maskolystės ponas Nariškinas. „Narodnose“ mokyklose nors ir iš visų spėkų stengiasi sumaskolint jaunus vaikiukus, bet visos tiek blogo nepadaro, kiek „cerkovnija skoli“. Šitose mokyklose mokina vaikus ne mokintojas, bet koksai nors girtuoklis popas, kuris visokiais būdais ir lipšnumu ir apgavyste apsuka vaikams galvą. Į šitas mokyklas kunigas neturi tiesos iškelti kojos. Tikėjimo mokina popas. Jis tik keikia katalikystę ir lietuvius ir viską lietuvišką, o pravoslaviją labiausiai išgiria, carą sulygina su Dievu. *Žagarės „cerkovnaje“* šimet buvo apie 30 vaikų. Beveik jie visi tokių tėvų, kurie neturi žemės. Mat šimet valsčiaus susirinkimas nutarė, kad bežemis, jei leis savo vaikus į „narodnąją“ turės mokėti ant metų po 3 rub. nuo vaiko.

— Musų „narodnoje“, mes ją apmokam ir mes turim tiesą joje mokyti savo vaikus. Bežemiai-gi

ką nė kapeikos neprieda prie jos, ir leidžia vaikus. Ne, čia neteisybė — lai jie moka ant metų po 3 rub. nuo vaiko, o jei mokėti nenori, tai gali leisti į „prichodskoję“, ten uždyką mokys — teip kalba Žagarės ukininkai.

Ar-gi ne bjauriai pasielgė tie ukininkai! Patys lietuviai į pagelbą maskoliams atėjo su tais savo 3 rubliais. Jų užmokėti 3 rubliai kokiam bežemiui tai sunku, na jis, žinoma ir leidžia savo vaiką į prakeiktą „prichodskoję“, kur vaikas per kelis metus išmoks maskoliškai bjauriai keikti niekint savo tikėjimą ir kalbą. Susipraskit, vyrai, nebleiskit daugiau vaikų į tą „prichodskoję“.

Atsišaukimas. Velykų naktį *Žagarėje* buvo išlipinti keturi atsišaukimai „kas tur ausis te klauso!“ Žmonės labai skaitė. Urėdėninkas lyg akis išdeges, raitas, lakstė po visą miestelį ir su kančium kapojo žmones už skaitymą atsišaukimų; kelis žmones už skaitymą paliejo buvo įkišusi į kalėjimą. Bet tuojaus paleido.

Vyrai, lipykim atsišaukimus kiek tik galim!

R. K.

Kunigas daktaras. *Pašvitinys.* Pernai po velykų mirė Pavirčiuvės dvare (Pašvitinio parap.) viena senutė.

Budama silpna prašė kunigėlį parvežt. Parvežė Pašvitinio kleboną Živatkaučką.

— Ar nori išgyt, senel? — paklausė klebonelis.

— Kaipgi nenorėsiu.

— Gerai, aš tau duosiu vaistų — išgysi!

— Ačiū kunigėl, labai ačiū — bučiuodama rankas kunigėlio dėkavojo senutė.

— Gerai, aš duosiu vaistų — svarą *cremor tartarum*.*) Tą svarą padalyt į dryliką dalių, ir kas dvi valandas reikės gert. Jei užmigtu, prikelit ir duoti gert. Jei nemačys tai ištikrųjų bus blogiau! — gudriai kalbėjo kunigėlis.

Ot „koksai puikus receptas!“ Na, teisybę pasakius, Živatkauckas tik toki receptą ir tegalėjo duoti. Prieš jį daktarai tai tikri mulkia! Jis žmonėms sako:

— Kam jus, durniai, tą daktarą vežat prie ligonių, jį jis nieko neišmano, pasiklauskite manęs, tai aš jums pasakysiu, ką reik daryt su ligoniu!

Ak Živatkauckas universitete ant daktaro nesimokė; iš kur-gi jis gali suprast apie ligonių gydymą?

Ir kiek ta senutė prikentėjo. Kaip ji užmigo, ją ėmė draskyt, žadint iš miego. . . .

Ant rytojaus, da anksti štai atnesa Živatkauckui ant pazvanų už senutės dušią.

Mielaširdingoji valdžia. Atsitiko tai *Stakliškėse* laike Velykų. Vienas ukininkas

Stakliškių, Kauno gatvės igavo ligą kojose, kad negalėjo vaikščioti ir turėjo nuvažiuoti ir Vilnių į ligonbutį. Tenai pabuves gerą laiką, bet neišgyjęs grįžo namon. Nebudamas turtingu negalėjo užmokėti kelias dešimtis rublių, tada mielaširdinga vyriausybė ligonbučio žadėjo palaukti o užmokėti tokiame atsitikime turi valščius, bet valščius nė girdėti nenorėjo apie tai. Tada raštininkas Jezno valščiaus Borovskis atvažiavo ir Stakliškias ir surinkęs „*schodą*“, apreiškė, kad ligonis kaltas „*kaznai*“ už ligonbutį ir žemę pernai neapmokėtą 50 rublių (ukinikui tai ne maži pinigai!) o negalėdamas juos užmokėti darts, nės *kozna* laukti negalinti, turys atiduoti savo žemę ($\frac{1}{4}$ valakos) ant arandos. Dėlto tai jis, Borovskis atiduoda jo ketvirtį ant 10 metų arendon. Tada keli geri kaimynai norėdami pagelbėti apreiškė susirinkusiems, kad sudėtų visi ir užmokėtų, bet kas tan! Stakliškėnai velyk pragers tuos pinigus pas Barjankelį, nėgu pagelbės savo kaimynui. Negana to, kad Gudai teip negirdėtai skriaudžia Lietuvius, bet dar patys Lietuviai vienas kitą žudo. Stakliškėnai, ar jums negėda?!

Štai kitas paveikslas. Stakliškėse gyvena vienas ukininkas jis yra žinomas netik miestelyj bet ir parapijo, kaip paskutinis tinginys ir girtuoklis. Su juom teipogi tas pats atsitiko. Pernai, kada visi sakė, kad busianti pabaiga svieta, pamislyjęs, kad jeigu prisieis žuti su pasaule, tai ir turtai jo pražus, norėdamas pasilinksminti nors paskutiniuose dienose ir nenorėdamas veltui, dirbti, paliko savo trečią dalį valako neapdirbtą, nesėtą, neartą nė akėtą ir nors iš jo kiti juokės, bet ir iš to nieko nedarė, tik pragėręs visus pinigus laukė pabaigos savo gyvenimo. Bet perėjo ta „sudna“ diena ir naktis, praėjo ir kita, ir mėnesis, o pabaigos pasaulės kaip nebuvo, teip nebuvo. Tuom tarpu atėjo laikas valdžiai mokesčiai mokėti. T., žinoma neturėjo iš kur užmokėt mokesčius ir valščiaus raštininkas Borovskis atidavė jo žemę ant arendos ant 3 metų. Tai matot, Stakliškėnai-Lietuviai, kokiais yra mūsų geradėjais Maskoliai: nenori palaukti nei biskio, bet jei neužmoki už savo žemę, tai tavo žemė tuo pasijus žydo rankose ant arendos. *Draugas.*

Dėl mušimo žydų. (*Šiauliai—Panevėžis*). Dar negreit sulauksimė galo bylos žydų langų daužytojų. Tik kovo mėnesį vos tepasibaigė suimtųjų tyrinėjimas. Pradžioj balandžio Šiaulių tardytojas nusiuntė visą bylą Kauno prokurorui; dabar tai tik, pralaukę be jokio reikalo daug nekaltų žmonių po 8—9 mėnesius, pradėjo leisti iš kalėjimo ant parankos. Iš Šiaulių kalėjimo jau beveik visi išimti, o buvo ten jų dvidešimtis keli.

Jeigu nestotų katras ant sudo, tai tas, kurs ant parankos išima, turės užmokėt 300 rub.

*) „Cremor tartarum“ valnina vidurius.

bausmės, tik už vieną iš Binėnų sodžiaus Pašvytinio valsčiaus pareikalavo 600 rub. Panevėžio tardytojas dar po Velykų, sako, norėjęs suimt tris žmones Nociunų valsčiaus, bet ant vietos atvažiavęs tyrinėjo ir čia pat atidavė ant parankos. Iš viso Nociunų valsčiaus buvo suimta 13 žmonių, Skrabotiškių valsčiaus — 29 žmonės, Linkavos apie 30. Pašvytinio 20 suvirš. Tokiu būdu iš viso sėdėjo kalėjimuose už žydų mušimą 100 ir keli žmonės. O kada dar bus sudas ir kaip juos ten nubaus, dar nežinia. Policija baisiai buvo išsūtusi, prisiplėšė daug pinigų ir pridirbo neteisingų protokolų.

T. R.

Žydai knygnešiai. (*Kazlų Rudoj**) Apie Velykas stacijos žandaras su parubežiniais savo suėmė keletą Rudkos žydėlių, kurie buvo atsivežę kelis pakus lietuviškų knygų paleisti toliaus geležinkelio. Tiesa, žydėliai, turbūt, papirkę anuos cėsoriaus tarnus pabėgo, bet knygos žlugo. Dievui dėku, jau žydai pradėjo lietuvius gelbėti ir pardavinėdami lietuviškas knygas gešeftus varyti. Ir, po teisybei, tai visai puikus gešeftas, geroje rankose gali duoti puikų uždarbį.

Gudelis.

„Tėvynės Sargas“ — kunigų sargas.

Kas skaitė Nr. 12 Ukininko 1900 m., tas gali atsiminti, kad mes prižadėdami išleisti „Naujienas“ pridurėme, kad tose „Naujienose“ tarp kitko spaudžis akvyi raštai apie „musų prabaščius“ ir „musų mergeles“.

„Tėvynės Sargas“ Nr. 1. šių metų ant pusl. 5 dėlei to vieno paminėjimo šiaip atsiliepė:

„Ukininkas“ N. 12 apsigarsino duosias kas mėnesį priedus, kaip kokią atskirą gazetą, vardu: „Naujienos“, kur nerašysia nieko prieš valdžią, bet užtat visa savo pyktį išliesias ant katalikiškųjų kunigų. „Naujienose“, sako spausdžis akvyi (!) raštai apie „musų prabaščius“ apie „musų mergeles“ . . . Na, to dar mums truko! Kunigai gindami savo šlovę, ims drausti nuo skaitymo tų mėslų: daugumas iš jų neišskirdami pelus nuo grūdų, šauks prieš visas lietuviškas knygas. Ir ar geriausias tada? Rašančiųjų dalykas ne užsikirsti sau kelią, bet visur tuos kelius ištaisyti; o „Ukininkiečiai“ — priešingai užsimanė. Liaukitės, nės iš to nebus tiek gero kiek kils papiktinimų ir nesutikimų.

Toki tai pamokslą pasakė ukininkiečiams „Tėvynės Sargas“. Lai skaitytojai dabar pats aptvarsto „Tėvynės Sargo“ išvadžiojimus. Nors „Tėvynės Sargas“ pasakė mums trumpa pamokslą bet jame slėpiasi ypatinga dvasia, ypatingi principai to laikraščio, ir dėlto mums verta su tuo pamokslu arčiau susipažinti. Iš to pamokslų skaitytojas gali numanyti 1) kaip žiuri „Tev. Sarg.“ ant laikraščio užduočių 2) kaip jis supranta „plėsimą kunigų šlovės.“ 3)

iš kokių įrankių jis naudojasi kovodamas su savo priešininkais.

Perkratykime tą pamokslą.

1. Pirmiausia „Tėvynės Sargas“ nusistebėjo, kad raštai apie „musų prabaščius“ ir „musų mergeles“ galėtų but akyvais.*) O kodėl-gi toki raštai negalėtų but akyvais? Ak ir „mergeles“ ir „prabaščiai“ yra sanariais lietuviškosios tautos, ir vadovai o ypač laikraščiai neprivalo užmiršti ir ignoruoti nė vieno savo sanario. Ypač ant didelės atidos užsipelno prabaščiai, kurie yra ne tik kunigais, žmonių mokinojais ir vadovais, bet teip-gi parapųjų administratoriais. Kokia-gi galėtų but priežastis tokio atšalimo „Tėvynės Sargo“ kas link raštų apie „prabaščius“ ir „mergeles“? Ar tai jis yra teip viežlybas ir nedrąsus, kad apie „mergeles“ nenor nieko žinoti, ar jis pasipiktina iš to kad „prastos“ mergelės paminėtos greta su prabaščiais, Dievo tarnais, ar ant galo jis bijo pažvelgti į jų darbus ir gyvenimą? Aiškinkit skaitytojai, sau, kaip norit, o „Tėvynės Sargui“ raštai apie prabaščius ir mergeles nėra akyvais ir gana, jis tokiems raštams nesinteresuoją, jam jie nepatinka. Nepatinka ir gana — ir ką padarysi. Jis išmeta tokius klausimus iš savo programos.

2. Da akyvesniu yra atsiliepiamas „Tėv. Sarg.“ apie plėsimą „kunigų šlovės“. Da mes neapgarsinome raštų apie „musų prabaščius“ ir nežinia da kas apie prabaščius bus parašyta, o „Tėv. Sarg.“ jau įkalbinėja savo skaitytojams, kad tai bus „plėsimas kunigų šlovės.“ Iš kur „Tėv. Sarg.“ gal žinoti, ar tie raštai užgauna keno nors „šlovę“? O ar negal but kad tie raštai ne tik ką neužgauna prabaščių šlovės, bet da juos pagiria? Kodėl negal teip atsi-tikti? Ar „Tėv. Sargas“ netiki, kad būtų galima ką nors gero parašyti apie mus prabaščius? Jeigu galima ką nors gero parašyti apie prabaščius, tai „T. S.“ ne privalo per daug bijotis nės mes, kaip galėjo persitikrinti ir pats „T. S.“ neatmetam raštų, pagiriančių arba teisanančių kunigus. Jeigu-gi „T. S.“ tikisi išgirsti apie netikusius prabaščių darbus, tai ar jau aprašymas tokių darbų bus „plėsimu jų šlovės“? Ar „T. S.“ mano, kad „prabaščiai“ yra šventais, ir kad kiekviens aprašymas apie jų blogus darbus tai yra išmislas ir nelagystė žmonių turinčių „pyktį ant katalikiškųjų kunigų“?

Jeigu „T. S.“ šituos savo išvadžiuojimus būtų parėmęs ant kitų šaltinių, ant kitų kokių nors raštų, patilpusių „Uk e“, jeigu jis but išliudyjęs, kad „Uk-as“ ikšiol nesykį yra nuplėšęs kunigų šlovę, tai bent būtų buvęs šioks toks pamatas manyti, kad ir pažad tasis straipsnis gal užgauti teip-gi jų šlovę. Bet ikšiol „T. S.“ neišliudyjo, kad „Uk-as“ plėšia kunigų šlovę.

*) Stacija geležinkelio, einančio nuo Prusų ant Kauno.

*) ! — tai yra ženklas nusistebėjimo.

Be to reikia atminti, kad mes prižadėjome spaudinti raštą ne apie „musų kunigus“ tik apie „musų prabaščius“ ir „Tėv. S.“ žino, kad vos tik ketvirta, o gal ir tik penkta dalis kunigų „dastoja laimės“ būti prabaščiais ir kad kalbant apie prabaščius, kaipo parapijų administratorius galima suvis nekalbėti apie jų darbus kaipo kunigų.

Dėlto, jeigu prabaščiai nėra „šventaisiais“, jeigu teisingas aprašymas jų darbų negali būti pavadintas „plėšimu jų šlovės“, bet veikiau prideryste laikraščiu, neišskyrus nė „stovinčiojo ant sargybos lietuvių tautos“, jeigu ant galo negalima da spręsti, kas bus parašyta pažadėtame mus straipsnyje apie „musų prabaščius“, tai iš kur galėjo imti „Tėv. Sarg.“ drąsą kalinti mus už „plėšimą kunigų šlovės“?!

Matyt, kad „Tėv. Sarg.“ turi kitoki supratimą apie kunigų šlovę, negu mes. Jeigu jis pasiremdamas vien ant apgarsinimo „Uk-o“ N. 12 p. m. galėjo užmatyti pasikėsimą „ukininkiečių ant kunigų šlovės“, tai matyt, kad plėšimu kunigų šlovės „T. S.“ vadina apskritai kiekvieną raštą apie blogus kunigų darbus. Kitaip „Tėvynės Sargo“ suprasti negalima.

3. Dabar tēmykite, iš kokių įrankių naudojasi „Tėv. Sarg.“ norėdamas apginti „kunigų šlovę“.

Tvirtai tikėdamas, kad apšauktasis straipsnis apie „musų prabaščius“ negerai atsilieps apie prabaščių darbus ir laikydamas toki atsiliepimą už „plėšimą kunigų šlovės“, „T. S.“ šoka gelbėti kunigus. Pirmiausia jis bruka jiems į rankas ginklą, kalba apie draudimą skaitymo, kaip teisingą įrankį jų apsigynimo ir ant galo priduria, kad daugumas iš jų, neišskirdamas pelų nuo grūdų, šauks prieš visas lietuviškas knygas. Iš „Tėv. Sarg.“ išvadžiojimų išeina, kad viens patalpinimas straipsnio apie „musų prabaščius“ sulaukysęs, gali sakyti, visą Lietuvį judėjimą! Pamokslas iš to „ukininkiečiams“ yra gana aiškus. Visų jų ausise skambėto skamba „Tėv. Sargo“ patriotiškas šauksmas: „Ukininkiečiai! ar gi jus nematot pavojaus lietuviškam judėjimui! Ar jus norit, kad būtų trukdomas apšvietimas? Ar norit, kad žmonės negalėtų prieiti prie lietuviškų knygų? Jeigu to ne norit, jeigu jus norit būti gerais patriotais, tai turite paliauti rašę apie kunigų blogus darbus. Nepaliausite — kunigai „šauks prieš visas lietuviškas knygas“! —

Išgirdę toki atsiliepimą „Tėv. Sargo“ mes neprivalome daug stebėtis. Ak jau nuo seniai girdėt „šaukiant prieš lietuviškas knygas“. Iš pradžių šaukė tik valdžia svietiškoji, o vėliaus prisidėjo ir dvasiškoji. Kunigai ne tik pėvatišku būdu draudė ir draudžia žmones nuo skaitymo, bet teip-gi keikia lietuviškus

raštus viešai iš sakyklų. Skirtumas tarp valdžios svietiškosios ir dvasiškosios yra tik tas, kad svietiškoji geriau už dvasiškąją moka atskirti „pelus nuo grūdų“, ji kartais perleidžia nekaltas knygas per cenzura, ir kartais ne visas knygas (pvz maldų knygas) atiminėja; „daugumas gi kunigų nemokėdami atskirti, pelų nuo grūdų“, žinoma, turi šaukt prieš visas lietuviškas knygas. Iš to matyt, kad valdžia dvasiškoji paduoda ranką valdžiai svietiskajai: svietiškoji valdžia turi džiaugsmą iš apsiėjimo kunigų, draudžiančių skaitymą, o daugumas kunigų gali džiaugtis iš apsiėjimo svietiškosios valdžios persekiojančios žmones už skaitymą. Dėlto ir nedyvai, kad tarpe mus kunigų o ypatingai klebonų (prabaščių) atsiranda ne tik daug valdžios bičiulių, bet dagi tėvynės pardavėjų-judošių.

Priežastį tokio susibičiuliavimo valdžios dvasiškosios su valdžia svietiskąja ne sunku išaiškinti. Mat kaip viena teip ir kita valdžia sakosi esanti Dievo pašaukta būti vieninteliu žmonių vadovu, žmonių mokintoju, apgynėju, ir nekenčia jokios kritikos savo darbų, jokio kišimosi kitų į reikalus žmonių valdymo ir žmonių mokymo.

Nors dvasiškoji valdžia neturi dabar ne kariumenės, nė policijos, nė kalėjimų, nors ji jau negali žmonių bausti kaip kita syk. bet nežiurint ant to stengiasi, teip jau kaip ir valdžia svietiškoji, atitolint nuo žmonių jai nepatinkantį mokslą visokiais prieinamais būdais.

Pirmiausia ji stengiasi, užčiaupti burną kitaip manantiems ir nori užmesti ant lietuviškų raštų savo cenzura. Bet ant nelaimės pasirodo, kad daugumas kunigų „nemoka atskirti, pelų nuo grūdų“. Ka-gi daryt tokiame atsitikime? Ar daleisti žmonėms išsiskirti sau iš pelų grūdus, ar nieko jiems neduoti? „Daugumas iš kunigų“ išranda, kad geriaus nieko žmonėms neduoti, geriaus juos badu marinti, ne kaip daleisti jiems patiems rinkti sau maistą... Toki tai yra lietuvių dvasiškieji vadovai, kuriuos stengiasi apginti „Tėv. Sargas“. „Tėv. Sargas“ iš tokių žmonių vadovų ir negali per daug džiaugtis! dėlei jų tamsybės ir tautiško nesusiapratimo iš „Tėvynės Sargo“ sėtuvės bereikalingai išsibarsto daug grūdų! Bet jeigu tik tie vadovai išmoktų „atskirti pelus nuo grūdų“ ir šauktų ne prieš visas knygas, tuomet, žinoma, ne tik ne būtų pavojaus lietuviškam judėjimui, bet veikiau jis galėtų tarpti.

Nors ir pamokslas „T. S.“ yra visiems suprantamas, bet negali suprasti dėlko pats pamokslininkas nesielgia pagal tą mokslą. dėlko jis neliauja rašęs priešais maskolių valdžios darbus. Ak rašymas priešais valdžią trukdo prasiplatinimą raštų ir dagi nesykį įtraukia žmones į bėdą! Ar ne geriaus būtų prikimšti

„Tėv. Sargą“ maldomis ir poteriais ir da kartas nuo karto paduoti ranką valdžiai, kuri teip stropiai stengiasi atitolinti „pelus ir mėšlą“ nuo žmonių, dagi kunigams neprasant! Ar ne geriaus vieton priešintis valdžiai, kviesti žmones dėti aukas bažnyčiai ir melsti kad Dievas duotų Dvasią šv. mūsų priešininkams ir kad atitolintų nuo mus tą sunkią Savo ranką?! Gal „Tėv. Sargui“ neatėjo tokia mintis į galvą?

Jeigu „Tėv. Sargas“ dirba iš gilaus persikrinimo ir supranta savo užduotis, jeigu jis laiko už priderystę ginti žmones nuo svetimų ir savų skraudikų, tai kodėl jis nori atstumi nuo to pat darbo kitus? Ar tai kas valia daryt „Tėv. Sargui“, ne valia daryt kitiems? Ar tik „Tėv. Sargas“ nenorėtų paimt į savo rankas cenzūrą visų lietuviškų raštų?

Atmykit progresistai, kaip da toli mums šaukia iki užkovojoimo laisvės žodžio, kada pats „stovintieji ant sargybos lietuvių tautos“ yra priešininkais laisvės žodžio, laisvės perkratymo darbų tautos sąnarių, laisvės kritikos, kada jie žiuri ant žmonių, kaipo ant kudikių, kurie negaly nė žingsnio žengti be vadovų žinios, negaly nė maisto sau pasirinkti, kurie tury but už rankos vadžiojami ir amžinai kudikiams likti ...

Aprie cenzūros, draudimo ir bauginimo „Tėv. Sargas“ naudojasi da iš vieno ginklo, daug bjaurėsio už anuosius. Iš „Tėv. Sargo“ reikia tiesiog suprasti, kad „Ukininkas“ yra *apgarsines* buk jis *norys*, „*Naujienose*“ *išliesti visą savo pyktį ant katalikiškųjų kunigų*. „Naujienos“ akise skaitytojų yra apšauktos kaipo laikraštis, kuris yra paskyręs sau už užduotį vesti karę prieš kunigus ir jiems plėsti šlovę, tai-gi kaipo laikraštis pragaistingas ir nedoras. Beto yra pasakya, buk „Uk.“ apgarsinęs, kad *Naujienos išeisiančios kaipo priedas prie „Uk-o“*.

Tuom tarpu mes nieko panašaus ne garsinome nė № 12 „Uk-o“ 1900, nė kitur. Reikia nemažai stebėtis iš tokio „pamokslininko“, kurs giriasi stovyti „ant sargybos lietuvių tautos, šviesos tikybos ir kalbos“, giriasi sekas tikrąjį Kristaus mokslą, o nemoka suprasti trumpo mus apgarsinimo apie išleidimą „Naujienų“ ir netik veda į paklydimą savo skaitytojus, bet tiesiog plėšia šlovę mus laikraščio.*) Jeigu „Tėv. Sargui“ nepatinka mūsų laikraštis už aprašinėjamą blogų prabaščių darbų, tai da, rodos, neduoda jam tiesos naudotis iš nedorų

*) Jeigu „Tėv. Sargas“ tokiu pat budu atkartoja žodžius šv. Rašto tai, tik bereikalinga butų jam girtis esant „ant sargybos tikybos“. Jeigu jis nemoka atkartoti svetimų reiškinių, tai reiktų jam perspausdinti svetimus žodžius teip, kaip mes esame padarę su atsiliepimu „Tėv. Sargo“.

Red.

įrankių kovoje prieš mus. Argi ir „Tėv. Sargas“ laikytųsi „jezavitškos doros“, pagal kurią kiekviena įrankis yra tikęs, jeigu tik jis veda prie paskirto siekio!

Perkratę „Tėv. Sargo“ pamokslą mes matėme

1. kad „Tėv. Sargas“ užmerkia akis ten, kur galima užtėmyt blogus prabaščių arba kunigų darbus,
2. kad „plėšimu kunigų šlovės“ „T. S.“ vadina kiekvieną, nors ir teisingiausią, atsiliepimą apie kunigų blogus darbus,
3. kad apgynimui kunigų „Tėv. Sargas“ šaukiasi savo cenzorius, nemokančius atskirt „pelų nuo grūdų“, baugina mus užkirtimu apšvietimo ir ant galo, norėdamas atitolint mūsų raštus nuo žmonių, plėšia mums šlovę, platindamas apie mus melagingas paskalas tarpe savo skaitytojų.

Dabar skaitytojas gali suprasti dėlko raštai apie „mūsų prabaščius“ nėra akyvais „Tėvynės Sargui“. dėlko jis pyksta ant tokių raštų ir net vadina juos „mėšlu“, ir dėlko ant galo jis baugina mus su kunigais cenzoriais, ir užkirtimu žmonių apšvietimo. Priežastį lengva suprasti.

„Tėvynės Sargas“ ne yra žmonių laikraščiu, jų apginėju ir užtarėju, bet yra kunigų laikraščiu, apginėju jų privilegijų, jų neklaidingumo ir nekaltybės. „Tėvynės Sargas“ išskiria kunigus iš eilės paprastų tautos sąnarių, ir nenori, kad jie lygiai su kitais butų po apveizda visuomenės sąžinės ir sudo.

Tėvynės reikalai akyse „Tėvynės Sargo“ susisiaurina sulyg „kunigų reikalų“ teip, kad jam geriaus pritiktų vadintis ne „Tėvynės Sargu“ tik „Kunigų Sargu“.

Red.

Atsakymai.

Sp-ni. Geriau butų nurodžius šaltinius apie valdžios politiką Lietuvoje, arba dagi padarius ištraukas iš gudiškų laikraščių arba cirkularų.

Liepkni. Dabokite daugiau ant eilių ritmo t. y. ant kilnojimosi balso pačiose eilėse. Tai yra svarbesnis dalykas negu sutaikymas užbaigimų (žr. „Varpe“ apie „eilavimo tiesas“) Teipgi saugokitės ne švelnių, ne estetiskų išsitarimų.

Pilkin. „Monologas caro tarno“, „Tamsybės vaisiai“ ir daug kitko gauta. Muzikelio raštai taps sunaudoti. Kas reik pataisytime. Geriau mums tikty korespondencijos — tikros žinios, tikri atsitikimai trumpai aprašyti.

Pr. Siuleliui. „Pabaiga svieto“ „Gyvenimas Džiordono Bruno“ ir „Užgavenas“ gavome Neužmirskit apie prisuntima žinių iš savo krašto.

Plikjonui. Prižadėjimą Tamstos buti mūsų sandarbininku mielai priimame.